

การศึกษากับการสร้างสิทธิธรรมรูปแบบใหม่ของเจ้านายไทยยุคใหม่ (พ.ศ. 2453 - 2559)

The Establishment of a New Form of Righteousness through Sports of
Royal family members (1910 – 2016)รัชชก พุทธสุชา¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอุปถัมภ์และการมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาของเจ้านายไทยยุคใหม่ (พ.ศ. 2453 - 2559) เพื่อเสนอแนวคิดที่ว่า ในสังคมที่มีบริบทใหม่ ที่การกีฬาที่เป็นสากลมีความสำคัญกับสังคมมนุษย์นั้น การมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาสามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยพระองค์นั้นได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทั้ง เส้นทาง ความเป็นมา ที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกีฬาของเจ้านายไทย และเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่จะมาเสริมแนวคิดที่น่าเสนอว่า การกีฬาสามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยยุคใหม่ได้ โดยงานวิจัยนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า เจ้านายไทยแต่ละพระองค์ที่ยกมาเป็นกรณีศึกษานั้น อาจจะมีเส้นทาง หรือเหตุปัจจัยที่แตกต่าง กันที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกีฬา ด้วยการเป็นทั้งผู้อุปถัมภ์ และทรงเป็นนักกีฬา แต่ถึงอย่างไรก็ตามผลการศึกษาก็พิสูจน์ได้ว่าการมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาสามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยยุคใหม่ได้

คำสำคัญ: กีฬา สิทธิธรรม เจ้านายยุคใหม่

Abstract

This research studied and analyzed about Patronage system and sport genius in the new age of Royal Thai family members (from 1910 to 2016). It presents ideas of the new form of the society, when sports be a union of internationality of human society.

Sport genius of the Royal Thai family members can establish a righteousness to some of them. In this research also focus on any background about sports affiliation of the Royal Thai family. Actually, those point of view can show that sports are the main idea to establish righteousness for the Royal Thai family as well.

In this work the researcher has analyzed by using historical methods, information, documents and other relevant evidences. The study indicated that the members of the Royal Thai family, in the case of this research, had causes in different factors to affiliate sports as being a supporter or sportsman.

However, the study proved that "Sports genius" can be the good main point of Establishment of a New Form of Righteousness of Royal Thai family members.

Keywords: Sport, Righteousness, The New Age of Royal Thai Family Members

¹ นิสิตภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การอ้างสิทธิธรรมนั้นเป็นการใช้อำนาจเหนือชีวิตของผู้คนเพื่อที่จะเป็นผู้ปกครอง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอ้างถึงแหล่งที่มาของอำนาจ ว่าอำนาจนั้นได้มาอย่างไร การอ้างแหล่งที่มาของอำนาจเราได้พบเห็นหลายรูปแบบจากการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เช่น การอ้างจากสายเลือดอันศักดิ์สิทธิ์ สมมติเทพ เทวราชา อ้างศาสนจักร หรืออ้างถึงคุณงามความดีและความชอบธรรมต่าง ๆ เป็นต้น อีกทั้งเจ้านาย² มักเป็นผู้สวมบทบาทหน้าในการเป็นผู้สร้างคุณงามความดีให้แก่ประเทศและประชาชน ซึ่งเป็นเรื่องที่สอดคล้องและเข้าใจได้ที่จะมีสิทธิอันชอบธรรมในการเป็นชนชั้นปกครองประเทศ และการจะอ้างหรือการจะมีสิทธิธรรมนั้น ก็ต้องเป็นสิ่งที่มาของแหล่งอำนาจ ต้องมีความชอบธรรมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งการสร้างสิทธิธรรมให้กับตัวเองของเจ้านายก็ต้องขึ้นอยู่กับบริบทของสังคม

หลังการเข้ามาของตะวันตกและประเทศผ่านการพัฒนาให้ทัดเทียมตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5 แล้วนั้น ประเทศก็เข้าสู่ยุคสมัยใหม่ (พ.ศ. 2453 – 2559) การกีฬาที่มีความเป็นสากลก็เป็นสิ่งหนึ่งเข้ามาเป็นสิ่งใหม่ในบริบทสังคมไทย ในสังคมยุคใหม่นี้ การเล่นกีฬาไม่ใช่เป็นเพียงแค่การละเล่นที่สร้างความเพลิดเพลินสนุกสนาน แต่การกีฬามีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ อีกทั้งยังนำมาซึ่งผลประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ประโยชน์ในการแสวงหาพันธมิตร เป็นต้น เจ้านายไทยก็ทรงเห็นความสำคัญนี้ เราจึงได้เห็นการอุปถัมภ์การกีฬาของเจ้านายไทยบางพระองค์ และได้เห็นเจ้านายไทยบางพระองค์ทรงเป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียง ที่ผ่านมาระเบิดพบเห็นงานประวัติศาสตร์นิพนธ์มากมายที่ศึกษาความมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาของเจ้านายไทยพระองค์ต่าง ๆ แต่โดยส่วนมากเป็นงานเขียนเพื่อเล่าถึงพระปรีชาสามารถ แต่งานประวัติศาสตร์นิพนธ์น้อยชิ้นนัก หรือแทบไม่มี หรือมีแต่ผู้วิจัยอาจจะไม่ค่อยได้พบเห็น งานประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่เอาการกีฬามาเชื่อมโยงกับเรื่องของการสร้างสิทธิธรรมของเจ้านายไทย ผู้วิจัยจึงเสนอแนวคิดที่ว่า การที่เจ้านายไทยบางพระองค์ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์การกีฬา หรือมีพระอัจฉริยภาพทางด้านกีฬานั้นคือการสร้างสิทธิธรรมให้กับตนเองอย่างหนึ่ง ซึ่งการที่เจ้านายไทยมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬานี้ มองว่าเป็นการสร้างสิทธิธรรมรูปแบบใหม่ของเจ้านายไทยยุคใหม่นั้นเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีอัจฉริยภาพและการเป็นผู้อุปถัมภ์ ทางด้านกีฬาของเจ้านายไทย
2. เพื่อศึกษาว่า การที่เจ้านายไทยมีอัจฉริยภาพและการเป็นผู้อุปถัมภ์ ทางด้านกีฬานั้น สามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยแต่ละพระองค์ได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยการค้นคว้าวิจัยจากเอกสาร ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย วงการกีฬาในประเทศไทย และสถาบันกษัตริย์ไทย เป็นหลัก ได้แก่งานวิจัยต่าง ๆ คือ หนังสือ วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ ตีความ เป็นลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขอบเขตว่าจะศึกษาเฉพาะเรื่องการมีอัจฉริยภาพและรวมถึงการเป็นผู้อุปถัมภ์ ของเจ้านายไทยบางพระองค์ที่มีบทบาทและชื่อเสียงทางด้านกีฬา โดยระบุเจ้านายไทยที่จะศึกษาไว้ดังนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเรื่องของกีฬาฟุตบอลไทย, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภานุเดช กับเรื่องของการแข่งรถ, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ กับเรื่องของการแข่งขันเรือใบ และจะมีการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับการสร้างสิทธิธรรม ซึ่งบริบทสังคมช่วงเวลาที่ศึกษาเป็นช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2453 – พ.ศ. 2559 เริ่มตั้งแต่ปีที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ จนถึงสิ้นสุทธรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพราะเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัย

² เจ้านาย ในที่นี้หมายถึง เจ้าขุนมูลนาย

ได้ทำการวิจัย ด้วยเหตุที่เริ่มศึกษาตั้งแต่รัชกาลที่ 6 ขึ้นครองราชย์นั้น เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ วิจัยเกี่ยวกับการสร้างสิทธิธรรมรูปแบบใหม่ ที่เกิดจากการกีฬาที่เป็นสากล จึงเลือกเริ่มจากช่วงเวลาหลังจากที่สยามได้ผ่านช่วงการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5 มาแล้ว เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า เจ้านายไทยแต่ละพระองค์ที่ยกมาเป็นกรณีศึกษานั้น อาจจะมีเส้นทาง หรือเหตุปัจจัยที่แตกต่างกันที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกีฬา ด้วยการเป็นทั้งผู้อุปถัมภ์ และทรงเป็นนักกีฬา แต่ถึงอย่างไรก็ตามผลการศึกษาก็พิสูจน์ได้ว่าการมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาสามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยยุคใหม่ได้

การกีฬากับการสร้างสิทธิธรรมรูปแบบใหม่ของเจ้านายไทยยุคใหม่ (พ.ศ. 2453 - 2559)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นสมัยที่มีการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมตะวันตก โดยมีการรับวิทยาการตะวันตกมาปรับใช้ เนื่องจากประเทศต้องเผชิญกับความไม่มั่นคง จึงต้องปรับปรุงประเทศอย่างเร่งด่วนในทุก ๆ ด้าน และสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประเทศพัฒนาคือ การศึกษา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเริ่มให้มีการศึกษาอย่างมีระบบ โดยมีโรงเรียน หลักรัฐบาล ครู อาจารย์ จึงทำให้กีฬาสากลได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างเป็นระบบตามไปด้วย จากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรป 2 ครั้ง ประกอบกับได้ส่งพระราชโอรสไปศึกษาต่างประเทศ อีกทั้งพระองค์และพระราชโอรสก็ทรงนิยมกีฬาสากลเป็นอย่างมาก จึงโปรดฯให้มีการจัดการแข่งขันกรีฑา การแข่งขันฟุตบอล การแข่งขันจักรยาน เป็นต้น ทำให้ชาวสยามในสมัยนั้นรู้จักกีฬาที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นผลมาจากการหลั่งไหลเข้ามาของอิทธิพลตะวันตก ทำให้การกีฬาที่เป็นสากลเข้ามาเป็นสิ่งใหม่ในบริบทสังคมไทย นอกเหนือจากการออกกำลังกาย คือการใช้เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ประเทศทัดเทียมตะวันตก เนื่องจากสิ่งที่เจ้านายทำคือรับวิทยาการตะวันตกมาปรับใช้ เป็นการสร้างความทัดเทียมตะวันตก โดยการเป็นอย่างตะวันตก และทำอย่างที่ตะวันตกทำ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับวงการกีฬาฟุตบอลไทย

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ราชสำนักในรัชกาลของพระองค์นั้น มหาดเล็กของพระองค์จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ถวายงานรับใช้ในเขตพระราชฐานชั้นใน แทนข้าราชการสำนักฝ่ายในที่เป็นผู้หญิง เดิมในรัชสมัยของรัชกาลก่อนหน้า มหาดเล็กมีหน้าที่รับใช้ใกล้ชิดเมื่อเสด็จออกจากราชการในเขตพระราชฐานชั้นนอก แต่ในรัชสมัยของพระองค์แตกต่างออกไปจากรัชสมัยอื่น ๆ ส่วนการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามารับราชการในกรมมหาดเล็กหลวง พระองค์ก็พิจารณาจากความพึงพอใจพระราชหฤทัยส่วนพระองค์มากกว่าเรื่องชาติตระกูล การถวายงานนั้น ก็ถวายงานไม่แตกต่างไปจากข้าราชการในเขตพระราชฐานชั้นในที่เป็นผู้หญิงอย่างในรัชกาลที่ผ่านมา เช่น จัดถวายเครื่องฉลองพระองค์ ถวายงานนวดได้โต๊ะเสวย เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องร่วมสำราญกับพระองค์ในกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย เช่น สโมสรงานสังสรรค์ โขนละครมหรสพ การเล่นฟุตบอล ฯลฯ

และพระองค์ยังมีการก่อตั้งกิจกรรมเสือป่าและลูกเสือขึ้น ซึ่งมีการฝึกหัดแบบค่ายทหาร ที่สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความรักในหมู่พวกพ้อง ด้วยการ กินนอน เฝ้ายูบประคบและผจญภัย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งการที่พระองค์ทำเช่นนี้ขึ้นก็เพื่อประดับประดาอำนาจให้กับพระราชบัลลังก์ของพระองค์ กิจกรรมของพระองค์นั้นกระจุกตัวอยู่แค่นิพระราชนิพนธ์เป็นส่วนพระองค์กับบุคคลต่าง ๆ ที่พระองค์สนิทสนม จนทำให้พระประยูรญาติและขุนนางชั้นผู้ใหญ่หลาย ๆ คนเริ่มที่จะไม่พอใจในขณะเดียวกันพระองค์ก็ไม่ทรงเป็นมิตร อีกทั้งยังทรงหวาดระแวงต่อพระบรมวงศานุวงศ์หลาย ๆ พระองค์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกอีก คือ เหตุการณ์กบฏ ร.ศ. 130³ ทำให้พระองค์ไม่มั่นใจในความมั่นคงทางการเมืองอย่างมาก และทำให้พระองค์หวาดระแวงกลุ่มทหารว่าจะก่อการกบฏขึ้นอีก พระองค์จึงใช้เวลาส่วนใหญ่ประทับส่วนพระองค์จนนำไปสู่ความ

³ กบฏ ร.ศ. 130 เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2455 (ร.ศ. 130) เมื่อนายทหารและปัญญาชนกลุ่มหนึ่ง วางแผนปฏิบัติการโดยหมายให้พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้ และเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่แผนการแตกเสียก่อน จึงมีการจับกุมผู้คิดก่อการหลายคนไว้ได้ มีการพิจารณาคดีตัดสินโทษให้จำคุกและประหารชีวิต แต่ท้ายที่สุดได้รับการพระราชทานอภัยโทษ ด้วยทรงเห็นว่าผู้ก่อการมิได้คิดประทุษร้ายแก่พระองค์

ห่างเหินกับพระประยูรญาติและขุนนางชั้นสูงมากขึ้น ด้วยความที่พระองค์รู้สึกไร้พวกพ้อง พระองค์จึงสร้าง พวกพ้องของพระองค์เอง ด้วยการหันมาให้ความสำคัญและมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มพวกพ้องคนสนิทของพระองค์ เพื่อหวังให้คนกลุ่มนี้เป็นฐานในการรักษาพระราชบัลลังก์ของพระองค์ เช่นการก่อตั้งกองเสือป่ารักษาพระองค์ และฟุตบอลก็เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่พระองค์ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างสิทธิธรรมในการปกครองคนกลุ่มนี้ เพื่อให้คนกลุ่มนี้เป็นฐานอำนาจในการรักษาพระราชบัลลังก์ของพระองค์ด้วย เนื่องจากฟุตบอลจะเป็นสิ่งที่สามารถบำรุงความสามัคคีให้กับกองเสือป่ารักษาพระองค์ซึ่งเป็นฐานอำนาจของพระองค์ ให้เกิดความเป็นมิตรเป็นเกลือกั้นในหมู่เสือป่าทั้งหลาย ก่อนที่จะขยายไปเป็นความสัมพันธ์กับกรมกองอื่น ๆ พระองค์จึงมีความปรารถนาที่จะให้ฟุตบอลแพร่หลายขึ้นในสยาม จนทำให้สมัยของพระองค์ถือว่าเป็นยุคทองของฟุตบอลไทย เนื่องจากในรัชสมัยของพระองค์นั้นฟุตบอลมีการพัฒนาจนเกิดทีมชาติไทยชุดแรกขึ้น และเกิดการตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยขึ้น

กล่าวได้ว่าการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชานิยมในเรื่องของกีฬาฟุตบอล ในเริ่มแรกพระองค์ใช้กีฬาฟุตบอลเป็นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เพื่อสร้างสิทธิธรรมให้กลุ่มคนที่ใกล้ชิดพระองค์เกิดความผูกพันจงรักภักดีและเป็นฐานอำนาจอันน้อยนิดนี้ให้กับพระองค์ได้ และในการต่อ ๆ มาถึงจะขยายไปเชื่อมความสัมพันธ์กับกรมกองอื่น ๆ ผ่านการแข่งขันฟุตบอล แต่คลื่นใต้น้ำก็ยังคงมีอยู่มิได้หายไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากสะท้อนจากการแข่งขันฟุตบอลในหลาย ๆ ครั้ง เห็นว่าพระองค์ก็ยังคงเอาใจใส่พระทัยกับกลุ่มคนของพระองค์อย่างกองเสือป่ามากกว่าทีมอื่น ๆ มีให้เห็นหลายครั้งที่กองเสือป่าถูกมองว่ามีอภิสิทธิ์มากกว่าทีมอื่น ๆ เพราะในหลวงทรงโปรดและเอาใจเข้ากับทีมนี้ จึงมีคนไม่พอใจอยู่มากมายยิ่งชัดเจนว่าพระองค์ทรงสนพระทัยกับกลุ่มคนของพระองค์อย่างมาก ด้วยต้องการจะสร้างสิทธิธรรมต่อคนกลุ่มนั้นให้เป็นฐานอำนาจของพระองค์ และสามารถกล่าวได้อีกว่า การพัฒนาฟุตบอลไทยนั้นเป็นผลพลอยได้จากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเอาฟุตบอลมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสิทธิธรรมกับกลุ่มฐานอำนาจของพระองค์เอง เพื่อสร้างความกลมเกลียวกันในกลุ่มฐานอำนาจนี้ เห็นได้ว่าการใช้กีฬาเพื่อสร้างสิทธิธรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นการสร้างสิทธิธรรมที่ค่อนข้างอยู่ในวงแคบมากกว่าการสร้างสิทธิธรรมในระดับประเทศ แต่ผลของการสร้างสิทธิธรรมนี้ก็กลับมีผลต่อความรับรู้ระดับประเทศ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของพระองค์ คือ พระองค์ก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้พัฒนาวงการฟุตบอล

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช กับการแข่งขันรถ

พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช⁴ และพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์⁵ โปรดปรานรถยนต์มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว และยังชอบการแข่งขันรถยนต์เป็นอย่างยิ่ง และทั้งสองพระองค์ได้เคยไปดูการแข่งขันรถด้วยกันหลายต่อหลายครั้ง ต่อมาพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ได้ยินยอมรับเป็นผู้จัดการให้กับพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช เมื่อต้นฤดูการแข่งขันรถของ ค.ศ. 1935 (เดือนมีนาคม พ.ศ. 2477) พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดชได้เริ่มต้นแข่งรถโดยใช้รถขนาดเล็ก ซึ่งเมื่อเทียบกับรถแข่งประเภทอื่น ๆ ก็ถือว่ามีความเร็วที่ช้ามาก และการแข่งในช่วงแรก ๆ ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จมากนัก จนเมื่อพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดชมีอายุครบ 21 ปี พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ก็ซื้อรถแข่งให้ คือซื้อรถอี. อาร์. เอ. (รหัส R2B ขนาด 15,000 ซีซี) ถือเป็นของขวัญวันเกิด และในต้น พ.ศ. 2479 พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ได้ซื้อรถแข่งอี. อาร์. เอ. ขนาดเดียวกันอีกคันหนึ่ง กลายเป็นรถคู่กัน และพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดชก็ได้ตั้งชื่อรถทั้งสองคันว่า โรมิวลัส (Romulus) และ รีมุส (Remus)⁶ และชัยชนะครั้งแรกของการแข่งขันรถของพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช ใน พ.ศ. 2479 คือที่เมืองมอนติคาร์โล ราชอาณาจักรโมนาโก อยู่ทางตอนใต้ของฝรั่งเศส และหลังจากนั้นพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดชก็เป็นนักแข่งที่ยากที่จะมีใครมาเอาชนะได้ แต่เนื่องจากสยามไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมรถยนต์ระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรอง พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดชจึงต้องหาองค์กรที่จะมารับรองพระองค์เอง และด้วยเส้นสายของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช จึงได้รับอนุญาตให้แข่งในฐานะสมาชิกของสโมสร

⁴ เป็นโอรสของ สมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช พระอนุชาร่วมพระชนนีเดียวกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และมารดาของพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช คือ หม่อมเล็ก (ยงใจยุทธ) ภาณุพันธุ์ ณ อยุธยา

⁵ เป็นโอรสของ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมขุนพิษณุโลกประชานาถ และ หม่อมคัทริน จักรพงษ์ ณ อยุธยา (คัทริน เดชนิตสะกั) ซึ่งเป็นชาวรัสเซีย

⁶ เป็นชื่อของลูกฝาแฝด ที่ตามตำนานว่าเป็นผู้สร้างกรุงโรม

นักขับรถแข่งแห่งอังกฤษ ด้วยการเป็นสมาชิกนี้พระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดชจึงมีสิทธิ์เข้าแข่งขันรางวัลรวมประจำปี หรือรางวัลดาราทอง⁷ นั้นเอง และในที่สุดคะแนนการแข่งขันในรายการต่าง ๆ รวมแต้มออกมาคือพระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดชได้รางวัลดาราทอง พ.ศ. 2479 สร้างความยินดีให้แก่คนไทยเป็นอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ในกรุงเทพฯ ส่วนมากพากันพาดหัวข่าวชื่นชมกันเอิกเกริก เจ้านายทั้งสองพระองค์ได้รับโทรเลขแสดงความยินดี จากบุคคลต่าง ๆ ทั้งจากคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (สมัยรัชกาลที่ 8), นายกรัฐมนตรี (พระยาพหลพลพยุหเสนา) และรัฐมนตรีคนอื่น ๆ อีกทั้งพระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดชยังได้รับยศเป็นนายร้อยตรีพิเศษ สังกัดกรมทหารมหาดเล็กอีกด้วย ซึ่งพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์พอใจเป็นอย่างยิ่งที่การแข่งขันในตอนแรกแค่คิดว่าทำเล่น ๆ เพื่อความสนุกสนาน แต่กลับกลายเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ

หลังจากประสบความสำเร็จได้เป็นนักแข่งดาราทองแล้ว พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดชก็ได้เสด็จกลับเมืองไทย ในวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2480 ออกเดินทางโดยเรือราชูปุตานา (Rajpu-tana) ออกจากเมืองมาร์เซย์ (Marseille) ประเทศฝรั่งเศส การกลับมาครั้งนี้ทั้งสองพระองค์สั่งให้เตรียมบ้านที่ทำเทียนเพื่อเป็นที่พัก แต่ทั้งสองพระองค์กลับได้รับเชิญจากคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (สมัยรัชกาลที่ 8) ให้ไปพักที่พระที่นั่งอุดรฯ ในพระราชวังดุสิต ซึ่งเป็นสิ่งที่เกินความคาดหมายที่ทั้งสองพระองค์ก็คิดไม่ถึงเหมือนกัน เมื่อถึงปิ่นังในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 และต่อด้วยรถไฟมาถึงหาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานีแรกที่เข้าเขตเมืองไทย ทั้งสองพระองค์และผู้ติดตามก็ตกตะลึงเมื่อได้พบกับประชาชนที่เอามาถายล้อมารอรับเสด็จอย่างหนาแน่น และเมื่อรถไฟออกจากสถานีหาดใหญ่ประชาชนก็ต่างส่งเสียงไชโยกันอย่างสนั่นหวั่นไหว และระหว่างทางก่อนถึงกรุงเทพฯไม่ว่าหยุดที่สถานีใดก็จะเป็นเช่นนั้นทุก ๆ ที่ อีกทั้งยังได้รับการต้อนรับจากคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน มีพระองค์อาทิศย์ทิพอาภา ประธานผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เจ้าพระยาอมราช เจ้าพระยาพิชัยนทรโยธิน พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐมนตรีมหาดไทย หลังจากนั้นก็ขึ้นรถยนต์ตรงไปพระราชวังดุสิต เมื่อพักผ่อนพอสมควรแล้วเจ้านายทั้งสองพระองค์ก็เสด็จโดยรถยนต์ไปยังพระบรมมหาราชวัง ไปร่วมโต๊ะอาหารกลางวันกับคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งทางราชการจัดรับรองทั้งสองพระองค์อย่างดี และหลังจากนั้นมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่สำคัญ ๆ หลายคนในคณะรัฐบาลก็มาเยี่ยมเยียนเจ้านายทั้งสองพระองค์อยู่ตลอดเวลา หนึ่งในนั้นก็มีหลวงพิบูลสงคราม

นอกจากนี้ ตลอดระยะเวลาที่กลับมาเมืองไทยในครั้งนั้น ทั้งสองพระองค์ก็ได้ถูกเชิญไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการเผยแพร่ความสำเร็จในการแข่งรถของทั้งสองพระองค์ ยิ่งไปกว่านั้นหลวงพิบูลสงคราม ก็เป็นบุคคลแรกที่ออกความเห็นว่าเป็นประชาชนคงอยากดูพระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดช ขับรถอมิวลัส และหลวงอดุลเดชจรัสก็จัดการปิดถนนราชดำเนิน ในวันที่อาทิตย์ที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2480 เพื่อให้พระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดชขับรถอมิวลัสโชว์ให้ประชาชนได้ประจักษ์

จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้นำใหม่ของไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกปฏิบัติกับชนชั้นเจ้านาย โดยเลือกที่จะสนับสนุนแต่เจ้านายที่ช่วยเกื้อหนุนอุดมการณ์การเมืองฝ่ายตน ส่วนเจ้านายที่เป็นปฏิปักษ์กับตนก็จะลดบทบาท แต่พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระองค์เจ้าฟรังค์สภาคัญเดช เข้ากับตัวแบบของการเป็นวีรบุรุษของชาติ ในระบอบการปกครองรูปแบบใหม่ แม้ว่าเดิมเจ้านายทั้งสองพระองค์จะเป็นส่วนหนึ่งของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็ตาม

ความสำเร็จในการแข่งรถของเจ้านายทั้งสองพระองค์ในยุโรปได้รับการเผยแพร่กว้างขวางไปตามสื่อต่าง ๆ ของไทย ความสำเร็จนี้เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันกับการรณรงค์ชาตินิยมของหลวงวิจิตรวาทการ เพราะฉะนั้นวีรกรรมของเจ้านายทั้งสองพระองค์ช่วยยืนยันคำกล่าวอ้างที่ว่า ไทยเป็นเชื้อชาติที่ทรนง สามารถสู้กับชาติอื่นได้ หัวหาญ และประสบความสำเร็จ เชื้อชาติไทยกับนักแข่งรถไทยที่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมสอดคล้องกันได้อย่างพอดี ในแง่นี้การประสบความสำเร็จจากการแข่งรถจึงเป็นการสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สามารถอยู่ร่วมและเป็นที่ยอมรับจากรัฐบาลที่มาจากระบอบการปกครองในรูปแบบใหม่ได้อย่างลงตัว ประกอบกับการที่

⁷ รางวัลสำหรับนักแข่งที่ยอดเยี่ยมที่สุดและถือเป็นรางวัลชนะเลิศสำหรับการแข่งขันในยุโรป

เจ้านายทั้งสองแสดงตนว่าเป็นเจ้านายที่สนใจในเรื่องของความเป็นประชาธิปไตย และไม่ได้อำนาจที่ที่จะเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล ทำให้คณะรัฐบาลมีความสบายใจที่ขู่วิกรรมของเจ้านายทั้งสองพระองค์

นอกจากนี้ผลที่ตามมาจากการประสบความสำเร็จในฐานะผู้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศของเจ้านายไทย คือการผลิตซ้ำกิจกรรมเพื่อรำลึกบุญคุณเจ้านายของฝ่ายอนุรักษนิยม กล่าวคือ ประชาชนชาวไทยถูกย้าเตือนอยู่เสมอ ผ่านแบบเรียน วากรรม สื่อต่าง ๆ และสิ่งเตือนใจอันแนบเนียนอื่น ๆ ว่าเจ้านายไทยคือผู้รักชาติ ทำให้เราอดพ้นจากวิกฤตต่าง ๆ ได้ อย่างเรื่องของการแข่งขันรถแข่ง ก็มีการผลิตซ้ำ โดยดูตัวอย่างจากผลงานการประพันธ์หนังสือประวัติศาสตร์เล่มต่าง ๆ ของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ผลงานของพระองค์จะแทรกการบอกเล่าความภูมิใจในวีรกรรมการแข่งขันรถของพระองค์และพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช อยู่ในงานประพันธ์หนังสือเกือบทุก ๆ เล่มที่พระองค์เป็นผู้ประพันธ์เลยทีเดียว เช่น เจ้าชีวิต เกิดวังปารุสก์ ดาราทอง ไทยชนะ ล้อหมุนเร็ว เป็นต้น ย่อมแสดงว่ากีฬาการแข่งขันรถที่เจ้านายทั้งสองพระองค์ประสบความสำเร็จมานั้น มีส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างสิทธิธรรมให้กับทั้งสองพระองค์

อีกหนึ่งตัวอย่างการผลิตซ้ำของกิจกรรมที่จะย้าเตือนในเรื่องของคุณงามความดีจากวีรกรรมการแข่งขันรถของทั้งสองพระองค์ ยังถูกผลิตซ้ำในยุคสมัยหลัง อย่างเช่น การแข่งขันรถกรุงเทพฯ ริงค์ปรีซ์ พ.ศ. 2531 ที่จะสานต่อการแข่งขันที่เคยกำหนดจะจัดขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2482 ที่เป็นการประชันของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช แต่ไม่ได้จัดเพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่สองเสียก่อน และ พ.ศ. 2531 จึงเป็นปีสำคัญ เพราะเป็นวาระครบรอบพระชนมพรรษา 60 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ที่เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นนักกีฬาที่ยิ่งใหญ่ ประสบความสำเร็จจากการแข่งขันกีฬาเรือใบ และเชิดชูพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช ที่เป็นเจ้านายที่ประสบความสำเร็จจากการกีฬาเช่นกัน

ที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้เราเห็นว่าวีรกรรมการแข่งขันรถของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช นั้น เกิดจากความสนุกสนานส่วนพระองค์ แต่ผลของการแข่งขันกีฬาของทั้งสองพระองค์ประกอบกับการพยายามแทรกความเป็นชาตินิยมควบคู่ไปกับการแข่งขันกีฬา เช่น การพยายามให้ชาวยุโรปรู้จักประเทศของตน โดยการวาดธงชาติไทยไว้ที่ตัวรถแข่งหรือพยายามใช้ภาษาไทยเป็นป้ายบอกสัญญาณในสนามแข่ง เป็นต้น ส่งผลดีให้กับทั้งสองพระองค์มากมาย ทั้งการตอบรับที่ดีทั้งจากคนไทยและจากรัฐบาลในระบอบการปกครองใหม่ที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งทั้งสองพระองค์เป็นหนึ่งในเจ้านายระบอบเก่าไม่กี่พระองค์ที่มีความสัมพันธ์อันดีและราบรื่นกับคณะปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ในช่วงแรก ๆ ของการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ทั้งสองพระองค์กลายมาเป็นคนสำคัญของไทยที่คนรุ่นหลังยังคุ้นเคยกับผลงานของทั้งสองพระองค์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ กับกีฬาเรือใบ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สนพระราชหฤทัยกีฬาเรือใบอย่างจริงจัง เนื่องจากทรงมีฝีพระหัตถ์ในงานช่างไม้อยู่แล้ว และไม่ทรงโปรดซื้ออุปกรณ์ที่มีราคาแพง ทรงเริ่มต่อเรือใบด้วยพระองค์เอง โดยมีอู่ต่อเรือ และระดมทดลองแล่นเรือ ในพระราชตำหนักจิตรลดารโหฐาน ริเริ่มต่อเรือลำแรกคือเรือประเภท Enterprise Class โดยมีหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เป็นลูกมือ จนกระทั่งเรือลำแรกที่ทรงต่อได้สำเร็จ จึงพระราชทานชื่อว่า “ราชปะแตน” และในพ.ศ. 2508 เมื่อครั้งเจ้าชายฟิลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ พระสวามีของสมเด็จพระราชินีนาถ เอลิซาเบธที่ 2 แห่งราชอาณาจักร สหราชอาณาจักร ประเทศไทยเป็นการส่วนพระองค์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงทราบว่าเจ้าชายฟิลิปโปรดทรงเรือใบ ก็โปรดให้จัดการแข่งขันเรือใบขึ้น การแข่งขันครั้งนั้นเป็นการแข่งขันครั้งแรกโดยเริ่มต้นที่ชายหาดพัทยาไปที่อ่าวด่านเหนือของเกาะล้าน ผลปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้รับชัยชนะ

ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 4 พ.ศ. 2510 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ทรงสมัครเข้าคัดเลือกเป็นนักกีฬาเรือใบทีมชาติไทย และผ่านการคัดเลือกเป็นตัวแทนทีมชาติ การแข่งขันจัดขึ้นที่อ่าวพัทยาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พระองค์ทรงเรือเวลา 2 หมายเลขใบเรือ TH27 พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเรือเวลา 1 หมายเลขใบเรือ TH28 และการแข่งขันมีผลออกมาว่า

คะแนนของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ออกมาเท่ากัน ทางคณะกรรมการจึงทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทองให้กับทั้งสองพระองค์ โดยเหรียญเงินได้แก่ นายลาซารี จากประเทศมาเลเซีย และเหรียญทองแดงได้แก่ นายยัน ชิน จากประเทศพม่า ในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2510 เป็นพิธีปิดการแข่งขัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินมาทรงทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญรางวัล สร้างความปลื้มปิติให้คนไทยเป็นอย่างยิ่ง

หลังจากชัยชนะในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 4 พ.ศ. 2510 ก็มีพิธีการหลาย ๆ อย่างที่มีลักษณะในการพันผูกกันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และวงการกีฬาเสมอมา โดยผ่านพิธีการต่าง ๆ ที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการที่มีการนำเอาวันที่เกี่ยวข้องกับวันที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 และทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ชนะการแข่งขันเรือใบมาเป็นวันที่กีฬาแห่งชาติ คือวันที่ 16 ธันวาคม ของทุกปี หรือแม้กระทั่งธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ เช่น การพระราชทานไฟพระฤกษ์ การเสด็จไปเปิดและปิดการแข่งขันกีฬา การรับสมาคมกีฬาต่าง ๆ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ การโปรดเกล้าฯ ให้นักกีฬาที่กำลังจะเดินทางไปทำการแข่งขันรวมถึงนักกีฬาที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศได้เข้าเฝ้าฯ การพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับนักกีฬา ทั้งหมดล้วนแต่เป็นเครื่องพันผูกให้สถาบันการกีฬาและสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่แยกออกจากกัน เพราะทั้งสองสิ่งนี้ก็คือสถาบันที่สร้างคุณงามความดีให้กับประเทศไทย ยิ่งพระมหากษัตริย์พระองค์นี้ทรงเป็นนักกีฬา และทรงได้รับชัยชนะ ยิ่งทำให้นักกีฬามีพระองค์เป็นแบบอย่าง และยึดพระองค์ไว้ในจิตใจ จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ว่ามันคือการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติและเป็นการแข่งขันเพื่อพระองค์ ยกตัวอย่างเช่น การที่ สมรักษ์ คำสิงห์⁸ ได้ถวายเหรียญทองจากการแข่งขันโอลิมปิกให้กับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9

เห็นได้ว่านักกีฬาทุกคนทำเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยและทำความดีนี้เพื่อพระองค์ เพราะพระองค์คือสัญลักษณ์แห่งคุณงามความดีและการประสบความสำเร็จ นักกีฬาใช้พระองค์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่เมื่อนึกถึงพระองค์แล้วก็มุ่งมั่นที่จะแข่งขันจนชนะให้จงได้ และเมื่อชนะแล้วเราจะเห็นภาพของการที่นักกีฬาชูพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ให้กับประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ และนานาประเทศได้เห็น ซึ่งพระองค์เปรียบเสมือนเบื้องหลังแห่งความสำเร็จ ถึงแม้ว่าทั้งหมดของชัยชนะจะเป็นความเพียรและเกิดจากตัวของนักกีฬาเอง แต่พระองค์มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการเป็นผู้อุปถัมภ์สมาคมกีฬานั้น ๆ และเป็นส่วนสำคัญของกำลังใจ ซึ่งผ่านพิธีการต่าง ๆ อีกทั้งพระองค์ก็เป็นแบบอย่างของนักกีฬา เพราะพระองค์เคยเป็นนักกีฬามาเหมือนกัน นี่คือการพันผูกกันของการกีฬาและสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่น้อยประเทศหรือแทบจะไม่มีประเทศใดที่พันผูกกันเข้าไปได้ถึงขนาดนี้

สรุปและอภิปรายผล

ด้วยเหตุผลทั้งหมดจากที่ศึกษาการสร้างสิทธิธรรมผ่านเส้นทางในการมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาของเจ้านายไทยยุคใหม่ จึงเกิดเป็นข้อเสนอที่ว่า ในบริบทสังคมยุคใหม่ การที่เจ้านายไทยบางพระองค์มีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาสามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายพระองค์นั้นได้

งานวิจัยเรื่องนี้เสนอว่า เจ้านายไทยยุคใหม่ ที่อยู่ในช่วงเวลาหลังจากประเทศผ่านการพัฒนาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แล้วนั้น การที่เจ้านายไทยบางพระองค์ทรงมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬา หรือให้ความสำคัญกับการกีฬา สามารถสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายพระองค์นั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นคุณงามความดีที่ประชาชนเทิดทูนและพร้อมจะรักที่อยู่ภายใต้การปกครองของเจ้านาย อย่างไม่มีข้อกังขาในสิทธิอันชอบธรรม ซึ่งการทำวิจัยนี้เป็นการเปิดมุมมองในการมองพระอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาของเจ้านายไทย ที่ไม่ใช่แค่การมองว่า เจ้านายแต่ละพระองค์สนพระราชหฤทัยหรือสนพระทัยใน

⁸ นักมวยสมัครเล่นที่เป็นคนไทยคนแรกคว้าเหรียญทองโอลิมปิกมาได้ (พ.ศ. 2539) ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ที่นครแอตแลนตา ประเทศสหรัฐอเมริกา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 พระราชทานวโรกาสให้คณะนักมวยสากลสมัครเล่นที่เข้าร่วมการแข่งขันในครั้งนั้นเข้าเฝ้าฯ และในครั้งนั้นสมรักษ์ คำสิงห์ ก็ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทองโอลิมปิกแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

ด้านกีฬา เพียงแค่มีพระราชประสงค์ หรือพระประสงค์ อยากทรงกีฬาเฉย ๆ หรือเพื่อความสำเร็จพระราชหฤทัย หรือเพียงแค่ทรงออกกำลังพระวรกายเพื่อพระพลานามัยที่แข็งแรง แต่วิจัยนี้นำเสนอให้มองกว้างไปกว่านั้น ว่าการกีฬาจะเป็นเครื่องมือในการสร้างสิทธิธรรมให้กับเจ้านายไทยยุคใหม่ที่อยู่ในบริบทสังคมแบบใหม่ ที่เรื่องของกีฬามีบทบาทอย่างยิ่งในสังคมมนุษย์

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการกีฬากับการสร้างสิทธิธรรมรูปแบบใหม่ของเจ้านายไทยยุคใหม่ (พ.ศ. 2453 – 2559) อาจจะเหมือนการศึกษาพระอัจฉริยภาพ หรือพระราชกรณียกิจ ต่าง ๆ ของเจ้านายไทย แต่วิจัยนี้เป็นการให้มุมมองใหม่ที่มากกว่าการเขียนเทิดพระเกียรติ แต่ก็มีได้เป็นการนำเสนอให้เสียพระเกียรติแต่อย่างใด กลับตอกย้ำให้เห็นความสำคัญของการกีฬาที่ดูเหมือนจะเป็นจุดเล็ก ๆ จุดหนึ่งที่เป็นกิจกรรมหนึ่งทางสังคม แต่จุดเล็ก ๆ จุดนี้กลับค้ำจุนอำนาจและสิทธิธรรมของเจ้านายไทยให้ชนะใจประชาชนและสามารถปกครองประชาชนได้อย่างราบรื่น การสร้างสิทธิธรรมของเจ้านายไทยจากการกีฬาไม่ว่าจะเป็นการตั้งใจสร้างสิทธิธรรมหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แต่ผลของมันได้ส่งผลให้สิทธิธรรมมันบังเกิดขึ้นกับตัวเจ้านายแต่ละพระองค์ และเป็นผลดีที่ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหนประชาชนก็ยังกล่าวขานถึงบุญคุณนั้นไม่เสื่อมคลาย

เราอาจจะคาดไม่ถึงว่า กับแค่การกีฬาจะสามารถเชื่อมโยงกับการสร้างสิทธิธรรมของเจ้านายไทยได้อย่างไร แต่ถ้าพิจารณาประวัติศาสตร์แล้ว รูปแบบการสร้างสิทธิธรรมของเจ้านายไทยก็เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ซึ่งแต่ละยุคแต่ละสมัยเราจะเห็นว่าสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเสมอ อะไรที่เราเคยคิดว่าไม่สำคัญ แต่ถ้าในบริบทสังคมแบบใหม่เกิดมีความสำคัญขึ้นมาเจ้านายไทยก็จะให้ความสำคัญ หากจะบอกว่าเป็นเรื่องธรรมดาตามที่เจ้านายก็ต้องทำเพื่อประชาชนอยู่แล้ว เจ้านายคงไม่ได้คิดถึงขนาดนั้นว่า ที่เจ้านายทำทุกอย่างก็เพื่อสร้างสิทธิธรรมให้กับตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินบุคคลในประวัติศาสตร์อย่างใจร้ายเกินไป แต่เราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า มันก็คือการสร้างสิทธิธรรมอย่างหนึ่ง ดังที่กล่าวไปแล้วว่าจะด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ แต่การทำคุณงามความดีหรือการทำให้ประชาชนเห็นถึงคุณงามความดีนั้น มันเป็นผลดีให้กับตัวเจ้านายเองในฐานะของผู้ปกครอง เพราะฉะนั้น การกีฬาที่เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญมาก แต่เรามองข้ามไป การวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการเปิดมุมมองว่า สิทธิธรรมของชนชั้นปกครองไม่ได้เป็นการสร้างได้แค่ในทางรัฐศาสตร์อย่างเดียว แค่อลองคิดภาพตามว่า สมมุติเจ้านายไทยพระองค์หนึ่ง ไม่มีความสามารถในทางรัฐศาสตร์ การทูต การทหาร หรือเป็นศาสตร์ใด ๆ ก็แล้วแต่ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองเลย แต่ทรงมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬา แค่นี้ก็มากพอที่จะสร้างสิทธิธรรมให้ประชาชนยอมรับในอำนาจได้แล้ว เพราะการมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาสามารถขยายไปถึงการเป็นผู้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศได้ อย่างในกรณีของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช ที่เป็นการสร้างชื่อเสียงให้ชาวยุโรปได้รู้จักประเทศไทยผ่านการแข่งรถ หรือแม้กระทั่งการทำให้ประเทศทัดเทียมตะวันตก การกีฬาที่สามารถทำให้บรรลุจุดประสงค์ในข้อนี้ได้มากไปกว่านั้นถ้าต้องการเอาชนะตะวันตกหรือประเทศต่าง ๆ ที่เจริญแล้ว การชนะในเกมส์การแข่งขันกีฬาที่สามารถเป็นการเอาชนะนานาประเทศได้แล้ว

ถ้าจะให้เข้าใจความรู้สึกของประชาชนชาวไทยที่มีเจ้านายทรงมีอัจฉริยภาพทางด้านกีฬาจากการศึกษาประวัติศาสตร์ เราจะไม่รู้ได้ถึงความรู้สึกนั้นเท่าใดนัก แต่หากมองยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ที่เรากำลังร่วมสมัยอยู่ เราอาจจะรับรู้ความรู้สึกได้ชัดเจนกว่า นักกีฬาถือว่าเป็นขวัญใจประชาชน เป็นวีรบุรุษของคนทั้งชาติ ในอดีตนักเรียนนักศึกษาสมัครเล่นเพื่อรักษาเกียรติของประเทศอย่างไร ปัจจุบันการแข่งขันกีฬาก็เสมือนอย่างนั้น นักกีฬาก็คือฮีโร่ เป็นตัวแทนของประเทศ เห็นได้จากเราเรียกทีมฟุตบอลทีมชาติไทยว่า ช้างศึกไทย⁹ การแข่งขันแต่ละครั้งกับประเทศต่าง ๆ เป็นการแข่งขันแห่งศักดิ์ศรี ไม่ใช่แค่การแข่งขันแค่ทีมสองทีมมาแข่งกัน แต่เป็นการแข่งขันระหว่างชาติทั้งสองชาติ การเชียร์กีฬาเป็นการปลุกใจฮึกเหิม และสำนึกถึงความเป็นชาติ อย่างวลีที่พบบ่อยบนโซเชียลมีเดีย (พ.ศ. 2559) “บอลนอกแค่สะใจ บอลไทยอยู่ในสายเลือด” เป็นต้น ประชาชนมองนักกีฬาที่ตนเองชอบเป็นวีรบุรุษ ลองคิดว่า แล้วถ้าวีรบุรุษที่เป็นนักกีฬากับเจ้านายไทยซึ่งเป็นบุคคลในราชวงศ์เป็นคนคนเดียวกัน ยิ่งสร้างความปลาบปลื้มอย่างหาที่สุดไม่ได้ให้กับประชาชนชาวไทย

⁹ ช้างเป็นตราสัญลักษณ์ประจำของทีมฟุตบอลทีมชาติไทยที่ติดอยู่บนเสื้อบริเวณอกด้านซ้าย (พ.ศ. 2559)

การสร้างสิทธิธรรมของเจ้านายไทยยุคใหม่เกิดจากบริบทที่เปลี่ยนไปจากการเข้ามาของตะวันตก ที่มีกรีกกีฬาที่เป็นสากลเข้ามา ทำให้เป็นบริบทใหม่ที่เจ้านายไทยจะต้องเผชิญ และสามารถใช้กรีกกีฬาสากลที่เข้ามาใหม่นี้เป็นการสร้างสิทธิธรรมในรูปแบบใหม่ได้ อย่างในหัวข้อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับวงการกีฬาฟุตบอลไทย ก็เป็นการใช้ฟุตบอลเพื่อเป็นกิจกรรมสร้างความสามัคคีในกลุ่มที่เป็นฐานอำนาจของพระองค์ ภายใต้บริบททางการเมืองในสมัยนั้นที่พระราชบัลลังก์ของพระองค์ค่อนข้างที่จะไม่มั่นคง และพระองค์ก็มีฐานอำนาจที่ค่อนข้างแคบ อย่างไรก็ตามการที่พระองค์หันมาสนพระราชนิเทศในกีฬาฟุตบอลและส่งเสริม พัฒนา จนในรัชสมัยของพระองค์ถือว่าเป็นยุคทองของฟุตบอลไทย ทำให้จากการใช้กีฬาฟุตบอลเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะที่ภักดีกับพระองค์ ขยายไปเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับหมู่คณะอื่น ๆ และขยายจนพระองค์กลายเป็นพระมหากษัตริย์ที่ก่อตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ที่ในปัจจุบันคุณงามความดีนี้ก็ยังคงเป็นที่รับรู้ของประชาชนชาวไทย

ส่วนในหัวข้อพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช กับการแข่งรถ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวการสร้างสิทธิธรรมผ่านการแข่งรถของทั้งสองพระองค์ ทำให้เห็นแล้วว่า การที่ทั้งสองพระองค์ประสบความสำเร็จในการแข่งรถนั้น มันประจวบเหมาะเข้ากันได้พอดี กับบริบททางสังคมไทยที่รัฐบาลภายใต้การปกครองรูปแบบใหม่ (ระบอบประชาธิปไตย) ที่มีจุดประสงค์ในการสร้างความเป็นชาตินิยม ถึงแม้ว่าหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีการลดบทบาทของเจ้านายไทย แต่เจ้านายทั้งสองพระองค์ถือได้ว่าเป็นกรณียกเว้น คือรัฐบาลเห็นผลประโยชน์จากการประสบความสำเร็จในการแข่งรถของทั้งสองพระองค์มาใช้ในการปลุกกระแสชาตินิยม ทั้งสองพระองค์จึงเป็นเจ้านายที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่เข้ากันได้เป็นอย่างดีกับรัฐบาลในระบอบการปกครองใหม่ ซึ่งการประสบความสำเร็จในการแข่งรถนี้จึงเป็นสิทธิธรรมที่นอกเหนือจากการที่ประชาชนในประเทศยอมรับในคุณงามความดีนี้แล้ว แม้แต่รัฐบาลภายใต้การปกครองใหม่ที่ค่อนข้างจะเป็นปฏิปักษ์กับเจ้านาย ยังปฏิเสธไม่ได้ถึงสิทธิธรรมจากการแข่งขันรถจนทำให้ยุโรปรู้จักสยามของเจ้านายทั้งสองพระองค์นี้ได้

และในหัวข้อของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯกับกีฬาเรือใบ ก็ยิ่งตอกย้ำการมีสิทธิธรรมจากการกีฬาได้อย่างมาก เพราะในรัชสมัยนี้เจ้านายไทยให้ความสำคัญมากและยังสร้างสิทธิธรรมจนการกีฬากับสถาบันพระมหากษัตริย์พันผูกไว้ด้วยกันอย่างแยกจากกันไม่ได้ ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญกับประชาชนชาวไทยอย่างลงรากฐานลึกกลงไปอีก

เอกสารอ้างอิง

หนังสือและบทความ

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2549). **บันทึกฮีโร่กีฬาไทย**. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.

_____. (2549). **พระมหากษัตริย์นักกีฬา**. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.

_____. (2547). **40 ปี 4 ทศวรรษ การกีฬาแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.

กิตติ โล่เพชรรัตน์. (2554). **ราชันย์ผู้สร้างสรรค ดนตรี กีฬา ศิลปะ ของพระเจ้าแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ: ก้าวแรก.

จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ, พระองค์เจ้า. (2557). **เกิดวังปารุสก**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: รีเวอร์บุ๊กส์.

_____. (2536). **เจ้าชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: รีเวอร์บุ๊กส์.

_____. (2553). **ดาราทอง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: รีเวอร์บุ๊กส์.

_____. (2516). **ไทยชนะ**. กรุงเทพฯ: คลังปัญญา.

ชานันท์ ยอดหงษ์. (2556). **นายในสมัยรัชกาลที่ 6**. กรุงเทพฯ: มติชน.

ฐิติรัตน์ เกิดหาญ. (2549). **พรจากพ่อ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระอัจฉริยภาพ**. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.

ณรงค์ พ่วงพิศ. (2549). **ประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย 80701 หน่วยที่ 1-5**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เอกสารอ้างอิง

- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร. (2525). พัฒนาการของพลศึกษาในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2325-2525. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2558). อ่านจนแตก: วรรณกรรม ความทันสมัย และความเป็นไทย. กรุงเทพฯ: อ่าน.
- ภ. ณ ประมวลฎมารค. (2545). ชีวิตชั้นๆ . กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊กส์.
- มาลินี จักรพันธ์, ม.ร.ว. (2546). ต้นกำเนิดที่เกิดเหตุ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าพิรพงศ์ภานุเดช เจ้าชายดาราทอง. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วรชาติ มีชูบท. (2557). สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- สาละ บุญคง. (2554). ย้อนตำนานเจ้าชายนักแข่งพระองค์เจ้าพิระ. กรุงเทพฯ: ก้าวแรก.
- สมบัติ จันทร์วงศ์: และ ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2523). ความคิดทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- อนันต์ อ่อนจันทร์. (2534). ประวัติการกีฬา. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2538). การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 – พ.ศ. 2475. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). แนวคิดทางการเมืองและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- วาด รวี. (2554). สิทธิธรรมเหนือสิทธิเสรีภาพ, แหล่งอำนาจและรากเหง้าของปัญหาสังคมการเมืองไทย. สืบค้นจาก <http://prachatai.com/journal/2011/09/3698>